

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria : Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate : Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERTIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunii „BISERICA și ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
---	--	--

Nr. 5695/1902.

Circular

către oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului aradan.

În vederea, că venitul tipografiei diecesane este avisat la augmentarea fundațiunei „Ioan Mețianu“, ce are menițiunea de a tinde comunelor bisericești sărace din diecesă ajutoare la edificări de biserici, se impune datoria tuturor organelor bisericești, în special oficiilor protopresbiterale și parohiale din diecesă, să spriginească și promoveze cu toată intensivitatea interesele acestei instituțiuni de binefacere bisericească.

Interesele acestei instituțiuni se promovează prin aceea, dacă organele bisericești de prin parochii de o parte vor face toate comanda de produse tipografice la tipografia diecesană, eară de altă parte dacă vor concurge la desfacerea și valorarea produselor acestei tipografii.

Între produsele mai de valoare ale tipografiei diecesane și cari au să aducă tipografiei venit mai bun, sunt: organul oficios diecesan foaia săptămânală »Biserica și Școala« și »Calendarul«, editat în fiecare an de tipografia diecesană. În credința, că organele noastre bisericești, în special oficiile protopresbiterale și parohiale chiar și din propriul îndemn ne vor sprigini în nisințele noastre de a promova interesele instituțiunilor noastre bisericești, subscrisul Consistor s'a aflat îndemnat și prin aceasta a recomanda cu toată căldura oficiilor protopresbiterale și parohiale din diecesă, preoțimei și învățătorimei, să aboneze fie pe speșele comunelor bisericești pentru fiecare oficiu parochial, fie și pe speșele lor și să îndemne și pe particulari spre abonarea organului oficios diecesan „Biserica și Școala“ și aceasta cu atât mai virtos, cu cât în viitor circularele și ordinațiunile toate se vor publica în acest organ.

Notificăm totodată, că am îndrumat administrațiunea tipografiei diecesane, ca în anul acesta să trimită din calendarul anului 1903 tuturor conducătorilor oficiilor parohiale un număr de esemplare limitat de împregiurările locale spre vindere pe lângă rabatul îndatinat.

Drept ce poftim on. oficii parohiale să stăruie a valora esemplarele primite și prețul lor pe lângă răspundere personală să-l administreze la administrațiunea tipografiei diecesane *cel mult până la 15 Ianuarie din anul 1903*, împreună cu esemplarele eventual nevindute, observând, că după acel termen calendarele nu se mai pot restitui, ci întreg prețul lor, cu detragerea rabatului, se va pretinde dela respectivul conducător al oficiului parochial, după-cum s'a contat la espedarea calendarelor.

Arad, 26 Septemvre (9 Octomvre) 1902.

Consistorul eparchial gr.-or. român din Arad :

Ioan I. Papp m. p.,
Protosincol.

Casa Națională.

Când la Cluj se serbătorea desvelirea statuiei marelui rege *Matei Corvin de Hunyad*, când turnat în bronz a revenit acel-ce în vieță-i a reprezentat „dreptatea,“ — la noi în Arad, s'a serbat inaugurarea casei menite de o adăposti pe cei ce vor avea să-și îndrepteze calea vieții spre întărirea simțemintelor frumoase și bune...

S'a inaugurat *Casa Națională*, ca o pavăză și scut a tot ce contribuie la întărirea virtuților strămoșești, a acelor virtuți, pe cari le-e reprezentat de pe tron acel ce astăzi în bronz se înalță în Cluj...

„A murit Matei, a perit dreptatea», — aceste dureroase cuvinte au răsunit în curs de veacuri peste țeara noastră; dar când simbolul dreptății se ridică în statuia de bronz, și adăpost se ridică culturai virtuților strămoșești în »Casa Națională«, cu inima înălțată putem rosti cuvintele: De-acolo să ne inspirăm și aici să *muncim*, pentru a readuce în făgăsul vieții ceea ce dintr'o mână suverană, cu schimbarea vremilor, ajuns-a în mâna mulțimei!

Conștiința și demnitatea proprie sunt motivele puternice, cari readuc stăpânirea — bine-lui. Acestea va avea să le cultive „*Casa Națională*“; și nu va fi Român în țeara aceasta, care să nu întrezărească prin ceața vremilor trecute modelul întruparea virtuților creștine-românești, în oaspele de bronz, încetățenit la Cluj.

Fericită coincidență!

Moment de încurajare să fie acesta pentru noi și îndemn pentru a presăra toate comunele noastre cu case naționale.

Inaugurarea *Căsei Naționale* din Arad s'a făcut Duminecă la 12 Octombrie n. săvârșind serviciul divin P. C. Sa dl Roman R. Ciorogariu.

Solemnitatea inaugurării a fost înălțătoare. După sfințirea apei și stropirea »Căsei Naționale« s'au ținut următoarele cuvântări:

Vorbrea d-lui Roman R. Ciorogariu.

Onorată adunare!

Când Mântuitorul Cristos trimise în misiune pe cei șeptezeci învățăcei, le zise: »Orî în ce casă veți intra, mai întâiu ziceți: pace casei acesteia« (Luca 10, 5). Cu »pacea de sus« am intrat în casa aceasta; de câte-orî veți călca pragul ei, pace să aduceți într'însa.

»Cu înțelepciune se zidește casă și cu pricepere se isprăvește« zice înțeleptul Solomon (Pild. 24, 3). Este mândria Aradului că are fruntași înțelepți și pricepători, cari au adus la bun sfârșit zidirea acestui pompos lăcaș al moravurilor bune. Cinste și laudă se cuvîne lor.

»În casele dreptilor multă tărie este« zice înțeleptul (Pild. 15, 6). Să nu piară din casa aceasta dreptatea inimei cu care s'a zidit, ci mai vîrtos să se întărească prin dreptatea inimei celor, cari astăzi o moștenesc.

Ear' tu tinerime moștenitoare, mărgăritare sufletelor părintești, mândria bătrânilor și floarea națiunii, ascultă ce-ți zice neîntrecutul împărat: »Fiiul înțelept veselește pe tatăl seu, ear' fiiul nebun întristează pe mamă-sa,« (Pild. 10, 1). Întru

veselia sa cumpătată să se veselească tatăl tîu și mamă întristată să nu fie de aici.

Și fi cu recunoștință față de bătrânii cari ți-au ridicat acest frumos adăpost al dragostei împrumutate, precum marele profet te învață: »Înainte celui bătrîn să te scolî și să cinstești față celui bătrîn« (III Moise 19, 32) și marele apostol Petru, care îți zice: »Tineri, pleca-ți-vă celor bătrîni« (I Petru 5, 5).

Aceste mărgăritare ale înțelepciunii propovăduite de biserică sunt temelie pe care s'a zidit această casă; piciorul vostru să nu se clatine de pe această temelie, căci cîta vreme veți sta pe temeliele bisericei, nu veți perî. Scris este, că »nici porțile iadului nu o vor birui pe ea« (Mat. 16, 11).

Înălțînd acum un inn de preamărire celui ce ne-a înveselit să ajungem ziua de astăzi; să ascultăm pe acela, care a avut înțelepciunea și pricepera și dreptatea inimei de a se pune în fruntea fruntașilor noștri și într'un gînd și dor cu dînsii a ridicat acest așezămînt al moravurilor bune, pe dl president al comitetului parochial Dr. Nicolae Oncu.

Vorbrea d-lui Dr. Oncu.

Onorată adunare!

Iubiților frați și surori!

Bine ați venit!

Cînd arunc privirile asupra acestei case, unde de atîta timp stau pironite toate gîndirile mele, și cînd caut și vîd mîndră în fața mea această numeroasă și frumoasă societate, toți frați și surori de un sânge și de o credință, sufletul meu mă înainte de toate se înalță la Dumnezeu, căruia îi mulțumesc, că ne-a ajutat să ajungem această zi de sîrbătoare.

Da! casa aceasta este casa noastră românească, fala noastră — și sîrbătoarea aceasta este sîrbătoarea noastră frățească și românească: — dorul și mîndria noastră.

O mărturisesc, că în modestia și în sîrăcia noastră nu am avut gîndul să o facem, dar' vîzînd, că de o parle ni-se reclamă cu dor, ear' de altă parte ni-se impune această numire: — deci în numele Domnului o botezăm aci „Casa Națională“.

Dragostea a plîsmuit-o, dragostea a pus temeliele ei, dragostea a ridicat-o și împodobit-o, dragostea ne-a adunat aici împreună, dragostea de limbă, de neam și de credință.

Lui Dumnezeu și acestei dragoste o încredințez, ea să stăpînească casa noastră!

Precum a fost gîndul și idealul întemeietorilor ei, — să fie ea și să rămîna în veci un centru de întîlnire și întrunire al fraților noștri Români, fie ea templul poporului nostru, unde să se cultive înțelegerea și dragostea dintre frați, cari

una sunt și una simțesc în sufletele lor, și mai ales să fie și să rămână ca templul de iubire și de cultivare a limbei, a jocurilor și a admirabilelor cântece românești și străbune, fie ea templul de iubire și cultură a sentimentelor și virtuților de bune moravuri familiare, sociale și cetățenști, — fie ea templul concordiei, altarul de jertfe și de cult al iubirii **de neamul nostru și de patria noastră**, cari virtuți întotdeauna atât de strălucit au ilustrat pe poporul nostru românesc.

Fie ea în ceci casa noastră, un loc de concentrare și de veselie, fie ea un izvor de mângâiere și de credință pentru toți, câți vor pasi peste acest prag, — loc de veselie în zile senine, și loc de mângâiere și prindere de curaj în zilele furtivoase!

Ridicată prin entuziasmul și prin jertfele aduse de societatea noastră la zidirea și la înfrumusețarea ei, și astfel gata dată în dar comunei noastre bisericești, în numele acestei comune, în numele obștei mulțumesc din toată inima, tuturor, cari însuflețiți de dorul și iubirea lor de limbă și de lege, cu atâta căldură și însuflețire au contribuit în fel și chip la ridicarea și împodobirea acestei case, care vestește existența și dorul nostru sfânt de viață și de progres în tot ceea-ce este bun, frumos și nobil.

A bătrânilor măi ales este bucuria și fala de a o vedea înălțată și frumoasă prin entuziasmul și jertfa lor; al tinerilor este acum rîndul și rolul să se bucure de ea, împreună cu noi, să o împodobească, să o iubească și să o ridice acolo, unde au visat bătrânii lor.

Acuma ridicând din nou glasul meu către Dumnezeu, și rugându-l ferbinte să o apere și s'o scutească: Casa Națională o închin lui Dumnezeu, bisericești și neamului meu.

Amin.

Vorbirea dlui Traian Vățașu.

Cu prețul unei munci stăruitoare și cu frumoase jertfe, acest pompos și desfătător lăcaș e gata, și acum s'a predat destinațiunii sale. Toți știm și trebuie să o știm, că cei în a căror minte s'a plâsmuit această zidire, atunci spre acest scop nici un ban nu au avut! Avut-au însă dragoste către popor, voință tare, inimă caldă și însuflețite pentru ceea-ce au voit, și lucrat-au neîntrerupt ani de-arîndul pentru a da bisericești și poporului această frumoasă zidire, de care sunt legate și măi frumoase speranțe, — culturale și morale. Astăzi munca lor e încununată prin voința realizată. Ceea-ce au voit cu însuflețirea lor, cu ajutorul lui Dumnezeu dus-au în îndeplinire.

Bucurați-vă azi toți aceia, cari în 10 Aprilie a. 1898, la învitarea p. stim. d. Dr. Nicolae Oncu v'ați întrunit în conferința din care slobozit-ați

vorba în lume: casă națională se face în Arad. Bucurați-vă toți aceia, cu a căror minte, cu a căror inimă însuflețite și aducătoare de jertfe cu-vântul azi trup s'a făcut.

Bucură-te de rodul ostanelilor măi virtos d-ta p. st. d-le Oncu, — care deși ești înaintea obștei cunoscut — și cu tot dreptul — de neclătit anteluptător în toate cauzele cari privesc binele bisericești și a poporului, deși ai fost și ești un cald spriginitor a tot ce este bun, moral și cultural — totuși ne-ai pus în admirare cu neobositul zel și cu munca desfășurată în această lucrare. D-ta pentru această zidire ești acela care nu numai ai jertfit, ci zilnic ai îndemnat și pe alții la jertfe, nu numai te-ai însuflețit ci ai însuflețit și pe alții și dela începutul lucrării până în sfârșit ai perseverat în îngrijiri și ai prestat cele măi multe ostenele.

Bucurați-vă și fiți convinși toți, că bunul Dumnezeu precum odinioară asupra jertfei curate alui Avel, așa și acum privește cu îndurare asupra tuturor aceluia, cari au lucrat, cari au jertfit și au contribuit la ridicarea acestei zidiri.

Dacă însă sunteți pătrunși de bucurie d-v. cei cari ați ridicat acest palat, cum nu vor sălta de bucurie inimile noastre, a aceluia pentru cari l'ați ridicat: biserica și poporul. Mă bucur eu, și cu mine toți reprezentanții bisericești, căci cu această zidire s'a ridicat o mărturie, care învederează, că n'au slăbit în toți fiii bisericești și ai neamului credința și iubirea, aceste două puteri, azi singure făcătoare de minuni.

Se bucură poporul, priviți la fețele vesele și la ochii voioși ai iubitei noastre tinerimi, pentru care în primul rînd s'a zidit acest lăcaș, ca să-și fie nu numai loc de desfătare și de petrecere ci și un loc pentru luminarea minții și curățirea inimii, o îngădire împotriva atot ce e rău și primejdios pentru sufletele sale.

Ne bucurăm dar azi cu toții și cei cari ați zidit și cei pentru cari ați zidit. Cei cari ați zidit v'ați săvîrșit lucrul, acum urmează datoria noastră, a celor pentru cari s'a zidit, iubita tinerime. Celor cari cu faptă au arătat, că vă iubesc și vă poartă de grije, cu iubire și cu cinste să le răspundeți, azi și totdeauna. Către această casă, care vedeți că din dragoste citre voi s'a ridicat, — dragoste și atragere să aveți, — petrecerea și desfătarea aici să vi-o cercați. Să o susțineți și să o îngrijiți, ca prețioasă moștenire să o lăsați urmașilor voștri, cărora să le spuneți că ce putem face, ori-cât de săraci suntem, dacă o credință și o iubire avem.

Sunt convins, că simțemintele d-voastre ale tuturor le talmăcesc, când în numele bisericești și a poporului exprim călduroasă mulțumită tuturor celor cari fie cu mult, cu puțin, fie cu banul, fie cu lucrul fie cu capul, fie cu brațul au ridicat acest palat.

— Drept ce, iubită tinerime, împreună-ți rugăciunile tale cu ale mele și zi: Doamne, care ai binecuvântat lucrarea aceasta, că tu ai ajutat bărbaților tăi aleși ca din nimica să săvârșască, atotputernic și prea bogat ești, — răsplătește-le lor, fiilor lor și la tot neamul lor din darurile tale bogate, dă-le îndestulare, dă-le sănătate, dă-le vieță ca încă mulți ani să petreacă cu noi și între noi, toți cei cari au parte la această zidire și sunt îngrijiiți de soartea, înaintarea și fericirea poporului.

Să urăm celor cari au dat și au lucrat pentru această zidire, — »mulți ani trăească!«

Cel care cu sfatul seu totdeauna înțelept a condus și care mai mult a ostenit pentru această zidire: Dr. N. Oncu trăiască!

Cei mai de aproape și cari zilnic i-au dat mână de ajutor: d-nii Sava Raicu și Roman Ciorogariu, să trăiască!

Tu tinerime care vei petrece aici, scutită de Dumnezeu să fii, — și mulți ani să trăiești!

A urmat apoi vorbirea dlui *Ioan Vancu*, învătător, care a mulțumit în numele tinerimei, în primul rând dlui *Oncu*, ear după aceea celorlalți din comitetul care a pus la cale ridicarea Casei Naționale pompoasă ca din povești.

Predică Cluj / Central

la sêrbătoarea Cuvioasei Paraschiva.

„Eară cele înțelepte au luat unt de lemn în vasele sale și cu candelatele sale.“ (Mateu, c. 25, v. 4).

Iubiților Creștini!

Călătorului, ce mânat de soarte să calce o lungă cale, ca să ajungă la o patrie fericită, cât de bine îi cade, dacă întimpină oameni cunoscători ai drumului său, ca pe aceia întrebându-i să-i știe da povețe, să nu rătăcească și mai sigur și mai cu puțină osteneală să ajungă la liman!

Noi toți suntem călători, iubiților, deși cu trupul suntem legați de pământul ce ne-a născut și ne-a crescut, — dar' pentru aceea neîncetat călătorim către patria cea fericită, unde au ajuns toți sfinții și oamenii plăcuți ai lui Dumnezeu; toată ziua ce o trăim pe acest pământ înseamnă un pas făcut întru apropierea de patria cerească, după care sufletul nostru turmentat de nevoile și greul vieții din această vale a plângerilor, aleargă cu ardoare.

Și întrebați-mă, cari sunt binevoitorii noștri cei esperti, ca să ne știe indigita calea cea mai dreaptă și sigură? Neorientați, ce suntem, să stăm oare în răspântiile drumurilor și să întrebăm pe unul sau pe altul: frate, rogu-te, spune-mi, arată-mi calea, care mă poate duce în patria mântuirii, unde nu este durere, întristare, scârbă și suspinare.

O, nu iubiților. Călăuzii noștri sufletești nu-i aflăm pe drumuri, ci în casa lui Dumnezeu „care este biserică Dumnezeului celui viu, stêlp și întărire a adevêru-

lui.“ (Tim. c. 3, v. 15). Acesta e locul, unde noi călătorii dornici de fericirea sufletului, aflăm pe custozii legii lui Dumnezeu, cei aleși spre scopul anumit, ca prin învățatura, prin vieța și faptele lor de pe pământ să ne arate nouă calea mântuirii și adevêrului celui vecinic.

Eată, spre acest scop a întemeiat fiul lui Dumnezeu biserica sa pe pământ și a arêtat mărirea și bunătatea sa tutaror, cari vor să dobândească mântuirea, că și-a ales șieși povêțuitori, punând în biserică pe unii Apostoli, pe alții proroci, pe alții învățatori și servitori, pe cari noi îi serbăm, ca pe sfinții lui, pentru că sfântă era vieța lor. Veniți dară fraților călători, pe aceștia să-i consultăm.

În cununa anului bisericesc, din darul lui Dumnezeu, am ajuns să serbăm azi un asemenea sfânt, pe Cuvioasa Paraschiva. Că ce învățatură avem să luăm azi dela această sfântă cuvioasă, voesc a vă arêta în cuvântarea de față, rugându-vê cu psalmistul: „*luați aminte poporul meu la legea mea, plecați urechia voastră spre graiurile gurii mele.*“ (Psalm 87, v. 1).

* * *

Cuvioasa Paraschiva a fost o fecioară, născută din părinți creștini, cu frica lui Dumnezeu. Mai avea ea încă un frate, cu numele Eutimie, care intrând în tagma monachală, pentru vrednicia și bunătatea lui deveni episcop. Și ce o putuse îndemna mai mult la o cuvioasă vieță decât înseși cuvintele Domnului Cristos, care le auzi în biserică în etate numai de 10 ani, la cetirea sf. evanghelii, unde zice: „*cine vrea să vină după mine, să se lapede de sine și să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie.*“ Sufletul ei curat înțelese, că prin aceasta i-s'a indicat calea către fericire; înțelese condițiunile, ce i-se pun omului, care voiește a urma lui Cristos: lăpêdarea de sine și patimile de bună voie. Poftele trupești, bucuriile și plăcerile lumești îi încrușau calea către mântuire, și ca să delătore aceste ispite ale vieții, după-ce în mai multe rinduri împărți sêracilor hainele sale, părăsi lumea cu dulcelele ei și se retrase în singurătate, în pustie, unde își chinui trupul său în post și rugăciune. Vieța ei prea cuvioasă a bineplăcut lui Dumnezeu, pentru care dăruindu-i sfârșit bun creștinesc, sfântul ei trup după moarte a fost dăruit cu putere de minuni, ca și alte trupuri de ale sfinților.

Dacă pe Cuvioasa Paraschiva, Dumnezeu însuși o a preamărit, arêtându-ne prin aceasta, că cuvioșii umblă pe calea care duce la cer, precum sună și cântarea bisericăscă, că: „*împreună cu îngerii se bucură duhul lor*“, biserica a ales-o între sfinții sei, serbând pomenirea ei în tot anul în 14 Octomvrie, pentru a arêta veacurilor viitoare model de vieță creștină și a-i cere ajutorul, ca cu rugăciunile ei să întrevină pentru noi înaintea divinului judecător.

Cât de minunat se potrivește vieța acestei sfinte cuvioase cu pilda evangheliei, care ați auzit-o cetindu-se azi. Mântuitorul Cristos a asemănat împêrăția ceriului cu 10 fete, cari au eșit întru întimpinarea mirelui și cinci erau înțelepte, ear' cinci nebune. Cele nebune

luându-și candelile sale, nu au luat unt de lemn cu sine, ear' cele înțelepte au luat unt de lemn în vasele sale și cu candelile sale. Și dormind ele vine mirele în miezul nopții făcându-se strigare: Eșiți întru întimpinarea lui! Și sculându-se ele, cele înțelepte, având unt de lemn au intrat la nuntă fiind candelile gata. Ear' cele nebune, până și-au cumpărat unt de lemn, căci nu erau gata, a trebuit să rămână afară, pentru-că s'a închis ușa. Doamne, Doamne, deschide noauă, strigau ele atunci. Adevăr zic voauă, nu vă cunosc pe voi, li-a fost răspunsul. Și ne învață lămurit Mântuitorul Cristos cupilda aceasta zicând: „Priveghiați, că nu știți ziua nici ceasul, în care fiul omenesc va veni.“ (Mat. c. 25 v. 13).

Cuvioasa Paraschiva a fost însă fecioara, care a priveghiat; ea și-a luat unt de lemn cu sine; în tot momentul a fost pregătită cu fapte bune, ca să audă sunând glasul cel din miezul nopții: „Eată mirele vine, eșiți întru întimpinarea lui. — căci credința ei cea nemărginită în Dumnezeu, iubirea înfocată către Dumnezeu și aproapele, nădejdea în răsplata cea de apoi, o îndemnară a se apropia de cea mai înaltă perfecțiune morală, pentru care s'a retras în singurătate, unde și-a păstrat fecioria până la moarte, trăind în cea mai mare sărăcie, în post și rugăciune. Vieța ei cuvioasă o făcu desevirșită — după cuvintele Mântuitorul, care i-a și dăruit cununa cea neveștețită a mării.

Vedeți dar', iubiților, pentru-ce sf. noastră biserică serbează pomenirea acestei sfinte. Vedeți ce fel de cuvioși creștini a avut biserica lui Cristos mai demult și cunoașteți că pentru-ce Dumnezeu a preamărit pe cuvioșii săi. Ei nu numai au împlinit poruncile, obligămintele legii, ci s'au distins pe sine prin tărie sufletească, la care nu tot omul se poate avânta, ca să împlinească și binele cel neobligător în lege, a așa numitelor sfaturi morale.

Trebuie să exclam cu Apostolul Pavel: „cu adevărat mare este taina creștinătății.“ (I. Tim. c. 3, v. 16). Morala ei prescrie omului datorințe, pe cari cel-ce le împlinește fericit va fi, acela va intra în vieță. Dar' precum în știință se disting oamenii cei geniali, a căror minte nu încetă de a produce și inventa lucruri nouă și odihnă nu-și află până nu străbat în tainele universului, — tot așa, mânați de astfel de putere extraordinară sunt creștinii, cari în sufletul lor nu se simt indestulți numai cu împlinirea datorințelor, ce le impune morala creștină față de Dumnezeu și de aproapele, ci doresc a face mai mult, a se înălța până la treapta cea mai înaltă a binelui moral, sevărșind faptele la cari nu tot omul se poate supune; pentru aceștia s'a scris în lege, că le stă în voie împlinirea, sfaturilor morale sau evangelice. cum sunt: sărăcia de bună voie, ascultarea perfectă și fecioria până la moarte. Eată împlinirii acestora a fost dedicată și cuvioasa Paraschiva.

Dar' ca să știți prețui, iubiților, tăria sufletească, ce trebuie să o aibe creștinul, care urmând chemării lui Cristos, e în stare a se înălța preste datorințele prescrise în lege, la împlinirea sfaturilor evangelice, să

vă spun un exemplu. Odată un tinăr merse la Iisus întrebându-l, ce să facă, ca să mostenească vieța de veci? Ear' El i-a răspuns: împlinește poruncile. Atunci mărturisind tinărul, că acelea le-a împlinit încă din tinerețele sale; și întrebând ce-i mai lipsește îi răspunde Iisus: de vrei să fi desevirșit, vinde averea ta și o dă săracilor și vei avea comoară în cer. La auzul acestora întristându-se tinărul s'a dus; ear' Iisus a zis învătăceilor sei, că cu greu va intra bogatul întru împărăția lui Dumnezeu. (Mat. c. 19 v. 16—23). Eată aci se cuprinde un sfat moral sau evangelic. Tinărul a fost în stare să împlinească poruncile, însă nu avea și tăria de a sevărși sfatul moral, ca să dea averea sa săracilor și pe sine să se lase lipsit. Ceea-ce însă n'a putut face acest tinăr, făcut-au sfinții lui Dumnezeu, dela cari avem noi să învățăm virtute creștinească.

Dar' noi, iubiților, stăm departe de a păși pe urma sfinților. Nici nu așteptăm Dumnezeu dela noi să împlinim lucruri, cari petrec puterile noastre, și pe cari sfinții lui le-au sevărșit. Noisuntem creștinii cei de rind pentru cari Cristos și părinții bisericești au așezat legea morală zidită pe cuvântul evangheliei, care este adevărul nestrămutat. Noi nu avem să facem mai mult decât să împlinim poruncile, și după zisa Mântuitorului vom intra în vieța de veci. Ca să împlinim însă poruncile, de lipsă este, ca mai întâiu să le știm făcea Eată, mă ved îndemnat să vi-le amintesc aci, iubiților.

Mântuitorul Cristos a contras toată legea în două porunci, zicând: „Să iubești pe Dumnezeu din toată inima și din tot cugetul și pe deaproapele, ca însuși pe tine.“ Cel-ce împlinește aceste două porunci împlinește legea. Totuși cât de mult ar rătăci oamenii, când nu li-s'ar specifica aceste porunci. De aceea sfinții părinți bisericești au aflat de bine a așeza în biserica noastră pe lângă cele 10 porunci dumnezeiești, contrase de Cristos în două, — încă 9 porunci bisericești, pe cari tot creștinul adevăret datorință are să le știe și împlinească, căci ele servesc ca întregire și esplicare a poruncilor lui Dumnezeu.

Încă în una din cuvântările mele trecute am promis, că vă voi vorbi despre poruncile bisericești, ear' acum a sosit ocaziunea să vă arăt ce cuprind acelea. Eată ce: Tot creștinul în toată Dumineca și sărbătoarea să se roage lui Dumnezeu și să asculte slujba dumnezească. Să țină posturile cele de peste an, cari sunt 4 mari precum și Mercurile și Vinerile. Să se roage creștinul pentru cei ce sunt în stăpânire, adevă pentru conducătorii sei, cari servesc spre binele obștesc. Să ne mărturisim păcatele și să ne cuminecăm în posturi. Să onorăm fețele cele sfințite adevă preoții, cari sunt păstorii lui Cristos, anume puși, ca să păstorească turma lui cea cuvântătoare. Să împlinim posturile și rugăciunile, cari ni-le prescrie episcopul în vreme de neputință. Cărțile eretice sau contrari legii noastre să nu le cetim. De lucrurile bisericii să nu ne atingem, să nu le înstrăinăm și să nu se facă nunți în vreme de post.

În acestea se cuprind, creștini iubii, datorințele noastre, ca membrii ai bisericii lui Cristos. Acestea le-au păstrat și împlinit creștinii cei de demult; acestea au fost îndreptarul vieții străbunilor noștri, trecuți la viața fericită; aceste obligaminte față de Dumnezeu și biserică avem să le împlinim și noi cu scumpătate, ca să ajungem la fericirea așteptată.

Cuvioși erau străbunii noștri, fraților, pentru-că au ținut tare la legea lor. Vă veți aduce aminte, cât de mult au ținut ei la poruncile bisericesti. Erau mai bisericosi, mai iubitori de posturi, mai bine cinsteau pe preoții și învățătorii lor; în posturi își mărturisiau păcatele și se cuminecau, jocuri și petreceri în posturi nu făceau, și tocmai pentru aceea deși erau săraci și în multe privințe apăsăți, în sufletul lor erau mai îndestuliți decât noi următorii lor și desigur și după moarte mai fericiți.

Și oare nu pășim noi pe urma lor? Hotărît nu, A slăbit credința în voi, creștinii mei, nu vă împliniți datorințele către Dumnezeu și biserică după cum se cuvine. Înzadar avem porunci bisericesti, că nu le împliniți. Biserica în Dumineci și sărbători sună ca o casă goală, că nu sunt creștini. Puțini o cercetează, că cei mai mulți își țin năravul cel urgisit, că șed prin ospetării și alte locuri. În posturi puțină vă cuminecați, ba sunt și de aceia cari mor neîmpărtașiți cu sfintele taine. Tot așa abateri se fac dela toate poruncile încât mă îngrozesc când cuget la viitorul ce ne așteaptă, cum vom da seamă lui Dumnezeu pentru purtarea noastră vrednică de osândă. Dar nici cu iubirea ce o datorim de-aproapelui nu stăm mai bine. În loc să vedem, că toți trăiesc în armonie bună ajutându-se unul pe altul împrumutat, vedem cultivându-se între noi dușmănia, care desparte pe frate de frate, lăsându-și pradă interesele lor, ca să le conducă străinii, cari se bucură de răul nostru și-și ridică lor case pe ruinele noastre.

Eată, fraților mei, vedeți din acestea și v'ati convins înși-vă, că nu priveghiați cu faptele cele bune precum ne învață mântuitorul, ci leneviți în păcate, cari vă închid ușa intrării la ospetul mirelui Cristos. De aceea am zis mai la început și vă sfătuiesc și acum: luați învățătura dela sfinții lui Dumnezeu cum să vă iubii legea și să împliniți poruncile ei.

Dar unde puteți auzi învățătura sfinților și de unde să învățați virtute, dacă nu cercetați sfânta biserică. De aceea să nu se lenevească nici unul dintre voi, creștinii mei iubii, întru cercetarea bisericii, fiind-că ea „este stélpul și întărirea adevărului.“

* * *

Voind acum a încheia cuvântul meu, vă mai aduc aminte de cântarea Psalmistului, care preamărește pe D-zeu cu cuvintele: „lăudați pe Dumnezeu întru sfinții lui“ (Ps. 150, v. 1). Noi, încă lăudăm azi pe D-zeu după cuvintele Prorocului, pentru negrăita sa bunătate, că și prin viața cuvioasei Paraschiva ni-a arătat calea pe care să umblăm și noi pentru a ajunge

întru împărăția sa; ne-a dat ocaziune, ca din exemplul ei să ne învățăm a avea credință neclătită în D-zeu, să dovedim onoarea creștină prin faptele cele bune și să avem nădejde tare în răsplata cea viitoare. Dar' pe lângă această învățătură, iubiiților, încă ceva vă mai lipsește și anume: întru toate să aveți răbdare căci „întru răbdarea voastră ceți d bândi sufletele voastre,“ a zis dulcele nostru Iisus; ear' apostolul Pavel ne îndeamnă la aceasta zicând: „trebuie să aveți răbdare, ca voia lui Dumnezeu făcând, să luați făgăduința.“ (Evrei c. 10, v. 36.) Amin.

Bărăteaz, în 28 Septemvre 1902.

Nicolae Crișmarin
paroch.

Calendarul diecesan

pe anul dela Cristos 1903, anul al XXIV-lea, e tipărit deja, în editura tipografiei diecesane gr.-or. române a Aradului, și legat gata, se poate avea atât dela administrațiunea acestei tipografii (strada Révay Nr. 10 față-n față cu Consistorul), cât și dela librării.

Calendarul acesta, care de 24 ani deja apare în tipografia diecesei și totdeauna s'a bucurat de trecere mare și de bun nume nu numai în diecesa Aradului, ci și afară de diecesă, — de astădată apare cu preț redus la **50 fileri.**

Se estinde pe 12 coale de tipar garmond, și cuprinde, — afară de partea calendaristică, — șematismul mitropoliei române gr.-or. în general și al diecesei Aradului în special; cronologia și semnele cronologice pe anul 1903; sărbători și alte zile schimbăcioase; posturile etc. Genealogia caselor domnitoare; tégururile din Ungaria și Ardeal; instrucțiuni postale și telegrafice etc., precum și o bogată și interesantă **parte literară**, care singură se estinde peste 4 $\frac{1}{2}$ coale, tipariu garmond bine îngrijit, cuprinzând următoarele piese:

Moartea Episcopului Iosif Goldiș; Provisorul; Alegerea noului Episcop; Episcopi de până acum ai Aradului; Casa națională din Arad; Lui Mihail Eminescu (poesie); Un sfat la vreme; Pradă (poesie) Prețul timpului; Împlinirea datorinței; Pâne (poesie); Revoluția inimii femeesti; De când strică șiul, ce a făcut tatăl (povestire poporală); Movila lui Burcel (poesie); Têranul și școala; Din trecutul preparandiei din Arad (Moise Nicoară); Moș-Ajun; Despre concubinată. — Din lumea mare; Sfârșitul unui răboiu mare; O catastrofă îngrozitoare; Oamenii mari — oameni tăcuți; Iubileul clopotelor. — Poesii: a) mixte, b) poporale; Diverse: Sfaturi practice; glume. — Economie: Ce avem să facem în fiecare lună? — În fine: anunțuri de tot felul. —

Îl recomandăm u multă căldură tuturor oamenilor cu carte, căci în calendarul acesta fiecare

va găsi nu numai calendar, ci și o carte de lectură prețioasă și plăcută.

CRONICA.

* *Biblioteca seminarului ortodox aradan* se sporește din zi în zi. În anul acesta a moștenit două biblioteci de valoare, a decedatului episcop Iosif Gol-diș și a asesorului consistorial Stefan Antonescu; mai departe cu ediția cărților bisericești a sfântului Sinod din România. Biserica din Cuvin a dăruit asemenea un prețios exemplar complet din „Carte românească, de învățătură Duminecile peste an și la prasnice împărătești și la sfinții Mari, cu risa și cu toată cheltuiala lui Vasilie Voivodul și domnul țării Moldovenești din multe scripturi tălmăcită din limba slovenească de Varlaam Mitropolitul de țara Moldovei“ din anul 1643. Ar fi de dorit, ca cărțile vechi bisericești să nu fie risipite, ci să se adune acolo unde sunt păstrate și utilizate de bărbații de știință.

Licitațiune minuendă.

Pe baza concludului Venerabilul Consistor diecesau din 8/1 August 1902 Nr. 4480, comitetul parochial gr.-ort.-rom. din comuna **Mehala**, protopresbiteratul Timișorii, publică licitațiune minuendă pentru zidirea casei mormântarului din cimiterul comun cu Sârbii de aici, pe lângă prețul de esclamare de 1071 cor. 04 fil., cu termen de licitație pe 6/19 Octomvrie a. c. la orele 2 după amiază în edificiul școlii confesionale gr.-ort. române din loc.

Atât planul, cât și specificarea de spese precum și toate condițiunile de zidire se pot vedea la oficiul parochial.

Mehala, în 13/26 Septemvrie 1902.

Din încredințarea comitetului parochial: 2-3

Ioan Plavoșiu,
paroch, cond. oficiului parochial.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **M.-Radnei**, cu parochia centrală **Radna**, devenit vacant prin trecerea protopresbiterului Vasile Beleş în aceeași calitate la Arad, subscrisul Consistor, după ascultarea votului concernentului comitet protopresbiteral, publică acest concurs cu termen de **30 de zile**, computate dela prima zi, ce urmează după prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala.“

Emolumentele încopciate cu acest post sunt:

I. Din parochia protopresbiterală:

a) Venitul sesiunii protopopești-parochiale. b) Birul și stolele usuate dela parochie. c) Cvota de congruă, ce o va avea ca paroch.

Se observă, că capelanul protopopesc Măcsimilian Micloși va beneficia $\frac{1}{3}$ parte din venitele parochiale — afară de congrua protopopului-paroch — și cvota de congruă, care i-se va licvida ca și capelan, în proporțiunea cvalificațiunei sale personale.

II. Din protopresbiterat:

a) Birul protopopesc usuat dela preoțiimea tractuală. b) Competința pentru visitarea canonică cu revizuirea socoților și taca cancelariei protopopești, conform concludelor sinodului eparchial. c) Retribuțiunea dela dieceșă pentru inspectiunea școlară și ședulele dela cununii, în suma, ce o va stabili sinodul eparchial.

Aspiranții la acest post se avisează, ca în termenul indicat să-și subștearnă la subscrisul Consistor recursele lor instruite cu documentele de cvalificațiune prescrisă prin §-ul 53 al Statutului Organic și prin concludul congresual Nr. 111/888 și anume să dovedească, că au cvalificațiunea recerută dela reflectanții la parochii de clasa primă, să producă atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul și diligența lor s'a distins în rezultatul activității pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința Consistorului plenar, ținută la 26 Septemvrie (9 Octomvrie) 1902.

Consistorul eparchial gr.-or. român.

Ioan I. Papp,
protosincol.

—□—

2-3.

Pentru întregirea în mod definitiv a vacantului post de preot din parochia de clasa a III-a din **Mély-Nádaș**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) O sesiune de 32 jugere, dintre cari 30 jugere arător și 2 fenaț; 2) Birul preoțesc precum este statorit în fassiuile așternute la timpul său în scopul congreui; 3) Stola usuată și 4) Întregirea dela stat amăsurat cvalificațiunei fiitorului preot, fiind pentru preot cu cvalificație sub 8 clase 435 cor. 40 fil. la an.

Reflectanții la acest post au să-și adreseze concursele lor, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parochial din Mély-Nádaș, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Bélincz, Temes-megye) și au să se prezenteze într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserica din numita parochie, spre a-și arăta desteritatea în rituale, eventual în oratorie.

Se observă că vor fi preferiți concurenții cari au și cvalificație învățătorească. 2-3

Mély-Nádaș, în 17 Septemvre v. 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, m. p. prot.

—□—

La 7/20 Iulie a. c. neîndiplinindu-se parochia **Hidișelnan** din protopopitul Beiușului, Veneratul Consistor orădan cu datul 2/15 Septemvre Nr. 1296 B. a ordonat escriere de concurs nou și comitetul parochial subsemnat a pus termen de alegere pe **27 Octomvre** (9 Nov.) a. c. Emolumentele sunt: 1) Casa parochială cu 2 chilii, cuina, camară și grădină; 2) Pământ parochial 9 holde cat. 34 orgi □ sau de 13 cubule venitul anual 196 cor.; 3) „Bir“ dela 130 numere de case jumătate măsură cucuruz sfârmat prețuit 108 cor. 4) Dela 130 case zile de lucru 130 -- dela cărăuși cu jug, dela cei fără trăsore cu mâna, prețuite 165 cor.; 5) Din stole și funcțiuni preoțești 120 cor.; 6) Coogrua 266 cor. 58 fil.; 7) Alesul preot la școala confesională catechisația fără altă remunatiune este dator a o împlini.

Doritorii a fi aleși în aceasta parochie până la 19 Octomvre (1 Noemvre) a. c. să-și trimită recursurile adresate com. parochial la oficiul protopopesc al Beiușului în Robogány și până la terminul alegerii a

se prezenta la serviciul divin în sfânta biserică din Hidișelnan.

Dat în ședința comitetului parochial din Hidișelnan 23/26 Sept. 1902.

Vasilie Papp,
preș. com. par.

Ioan Taut,
not. com. par.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, protop. com. gr. ort. al Beiușului.

2—3.

—□—

Pentru îndeplinirea definitivă a postului vacant de paroch din Rădmănești, tractul Belințului, se escrie concurs cu termin pe ziua de 14/27 Octomvrie a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) O sesiune parochială de 32 jugere pământ, parte arător, parte fânaș; 2) Grădină parochială de 1200 stângeni □ cu fântână; 3) Stolele obicinuite; 4) Bir preoțesc de bucate, sau 80 fileri de număr și 5) Intregirea dela stat, care pentru preot cu ecalificație sub 8 clase gimnasiale este 438 coroane 42 fileri.

Reflectanții la acest post au să-și aștearnă concursurile lor comitetului parochial gr.-or. rom. din Rădmănești, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Temes-megye), în termenul indicat, instruite amésurat legilor în vigoare, avënd a se prezenta, tot în acest termen, în sf. biserică din Rădmănești, spre a-și arêta desteritatea în oficiul dumnezeesc, respective în cântări tipic, și în oratoria bisericească.

Rădmănești, în Octomvrie 1901.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SÈRB, m. p. protopresbiter ort. rom.

2 3.

—□—

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de paroch gr. or. rom. din parochia de clasa a III-a din Bunea-română și pentru ocuparea vacantului post de învățator confes. gr. or. rom. tot din Bunea-română, tractul Belințului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“ din Arad.

Emolumentele împreunate cu postul de paroch sunt: 1) Sesiune parochială de 30 jugere; 2) Grădină intravilană de un juger; 3) Ștola obicinuită; 4) Intregire dela stat pentru concurenți cu ecalificație sub 8 clase gimnasiale, 603 coroane 06 fileri la an; ear pentru postul de învățator, pe lângă locuință liberă, constătătoare dintr'o chilie și bucătărie și pe lângă supraedificatela de lipsă:

1) În bani 420 coroane; 2) Grădină intravilană lângă școală de 600 □ și grădină estrazilană de 800. □

3) Pentru lemne, din cari are să se încălzească și școala 64 cor.; 4) În naturalii: 40 măsuri cucuruz și 20 măsuri grâu; 5) Pentru scripturistică 10 cor.; 6) Pentru conferență 10 cor. și 7) Dela înmormentări cu liturgie 80 fil. și fără liturgie 40 fil., cari toate la olaltă garantează un venit ceva peste dotația minimală legală.

Atât dela reflectanții la postul de preot-paroch, cât și dela cei la postul de învățator, se cere să aibă ecalificația cerută prin legile în vigoare, avënd totodată a se prezenta în termenul concursului, în sf. biserică din Bunea-română, spre a-și arêta desteritatea în cele rituale în cântări și în oratorie aspiranții la preoție.

Concursurile, instruate cu documentele de lipsă, au să le adreseze comitetulu: parochial din Bunea-română, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț, (Belincz, Temes-megye) în termenul concursual.

Comitetul parochial.

În înțelegere cu mine: GERASIM SÈRB, m. p. protopresbiter ort. rom.

3—3

—□—

Pe basa Inaltului decis Consistorial, de datto 13/26 Iulie a. c. Nr. 3830/902 și pe baza decisului comitetului parochial, din 5/18 August, se escrie concurs cu terminul de alegere pe 13/26 Octomvrie a. c. pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante din Chisdia, cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: 1) casa parochială; 2) Venitul sesiunii parochiale după care alegëndul va plăti dările publice; 3) Intregirea din partea Inaltul Guvern conform ecalificațiunei alegëndului preot; 4) stolele usuate dela 7 Noemvre de casa și anume: dela înmormentări subt 7 ani 2 cor., ear dela 7 ani în sus 4 cor.

Reflectanții, petițiunile ajustate conform regulamentului pentru parochii și adresate către comitetul parochial, le vor înainta P. On. Domn protopresbiter Voicu Hamsea în Lipova, ear până la ziua alegerii se vor prezenta în sfânta biserică spre a-și arêta desteritatea în serviciu.

Chisdia la 19 August (1 Septembrie) 1902.

Ioan Suciu,

Partenie Lazar,

pres. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, protopop.

—□—

3—3

Pentru parochia română gr.-ort., din Socodor (com. Arad) devenită vacantă prin moartea parochului Stefan Tulcanu — se escrie concurs de alegere pe ziua de 26 Octomvrie v. a. c. pe lângă următoare emolumente:

a) Una sesiune parochială constătătoare din 45 jugh. 986 □ comasată;

b) Birul preoțesc dela 232 case: dela casa cu pământ — una măsură de grâu și una de primăveri — cucuruz sfărmat ori orz — iar dela cășile fără pământ o măsură de cucuruz sfărmat ori orz, nu altcum și stolele usuate în această parochie

Parochia fiind de clasa I. se obsearvă, că amésurat §. 5 punct a) din: Regulamentul pentru parochii — numai aceia pot reflecta, cari dispun de atare ecalificațiune.

c) Contribuția regească după pământ va avea să o solvească alegëndul paroch.

Recurenții până nainte cu 8 zile de alegere concursurile lor adresate comitetului parochial din Socodor au a le trimite Prea On. Domn Dr. Ioan Trăilescu, protopresbiter concernent în Chișineu (Kis-Jenő).

Ear recurenților li-se pune în datorință ca în termenul indicat pentru susternerea recursor — să se prezenteze în sfânta biserică din Socodor spre a-și arêta desteritatea în celee rituale și oratorie!

Dat din ședința estrazordinară a com. par. gr.-or. rom. din Socodor — ținută la 7/20 Septemvre 1902.

Gavrilă Lazar,

Ioan Crișianu,

preș. al com. parochial.

învêt. rom. not. com. par.

În conțelegere cu: Dr. IOAN TRĂILESCU, ppresbiter.

—□—

3—3